AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2015. október 28.)

a kötelező tartalékráta mértékéről

(CON/2015/39)

Bevezetés és jogalap

2015. október 6-án az Európai Központi Bank („EKB") a kötelező tartalékráta mértékéről (a továbbiakban: rendelettervezet) szóló vélemény alkotására kapott felkérést a Magyar Nemzeti Banktól („MNB").

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkének (4) bekezdésén és 282. cikkének (5) bekezdésén, valamint a 98/415/EK tanácsi határozat[1] 2. cikke (2) bekezdésén alapul, mivel a rendelettervezet egy olyan tagállam, amely pénzneme nem az euro, monetáris politika eszközeire vonatkozó szabályokkal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. Háttérinformációk és a rendelettervezet célja

1.1. 2010-ben az MNB elnöke elfogadta a kötelező tartalékráta mértékéről szóló 13/2010 rendeletet[2], amely vonatkozásában az EKB a CON/2010/68 véleményt[3] fogadta el. A 2010/13 MNB rendelet egyes forráskategóriák vonatkozásában bevezette a kötelező tartalékráta választható mértékét, lehetővé téve ezzel a tartalékköteles hitelintézetek számára azt, hogy több kötelező tartalékráta-mérték közül választhassanak annak érdekében, hogy azok megbirkózhassanak a likviditási szükségeltükben bekövetkezett nagyobb fluktuációkkal. A rendelettervezet véget vet ennek a gyakorlatnak azáltal, hogy meghatározza azt, hogy 0%-os tartalékráta vonatkozik: a) azon betétekre és felvett hitelekre, amelyek lejárata a hitelintézet számviteli nyilvántartásába történő felvétel időpontjában meghaladja a két évet; b) azokra a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra, amelyek lejárata a kibocsátáskor meghaladja a két évet, és c) a repókra. Egy általános 2%-os kötelező taratlékráta-mérték fog vonatkozni a tartalékköteles hitelintézet tartalékalapjába tartozó minden egyéb tartalékköteles forrásra.

1.2. Az MNB számításai alapján 2015 októberéig az érintett hitelintézetek tartalékkötelezettsége 2,98 százalékos súlyozott átlagnak felel meg. Az MNB által rendelkezésre bocsátott háttér információk alapján a rendelettervezetben foglalt rendelkezés várhatóan 160 milliárd forintnyi többletlikviditást

1 A Tanács 98/415/EK határozata (1998. június 29.) a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetekről folytatott konzultációjáról (HL L 189., 1998.7.3., 42. o.).

2 13/2010 (IX.6.) MNB rendelet a kötelező tartalékráta mértékéről, közzétéve a Magyar Közlöny 2010/41. számában.

3 Az EKB valamennyi véleménye közzétételre kerül az EKB honlapján: www.ecb.europa.eu.

fog felszabadítani (Magyarország GDP-jének 0,5%-a, 520 millió euro), amely ezáltal elérhetővé válik a bankszektor számára.

1.3. A rendelettervezethez csatolt indoklásban az MNB megjegyzi azt, hogy a javasolt jogszabály módosítás a jelenleg irányadó kötelező tartalékráta-mérték és az MNB úgynevezett „önfinanszírozási programja" közötti ellentmondás miatt vált szükségessé. Az indoklásban foglaltak szerint „*a program kialakításával az MNB a hitelintézetek szabad likviditásának az állampapír piacra történő becsatornázásával törekszik az állampapírok hitelintézetek által történő megvásárlásának további ösztönzésére*", ezáltal erősítve a pénzügyi stabilitást a magyar gazdaság külső sérülékenységének csökkentése révén. Az MNB értékelésében a jelenleg irányadó tartalékráta-mértékek ellentmondásban vannak ezekkel a célokkal. Az indoklás megjegyzi, hogy a rendelettervezet az EKB által alkalmazott kötelező tartalék-képzési követelményekhez hasonló rendelkezéseket kíván bevezetni. Az MNB azt is megemlíti, hogy a rendelettervezet tükrözi azt a tényt, hogy 2015-re a magyar hitelintézetek likviditási környezete jelentősen javult 2010-hez képest, amikor is a választható kötelező tartalékráta-mértékek válságkezelési intézkedésként bevezetésre kerültek.

2. Általános észrevételek

2.1. A CON/2010/68 véleményben az EKB megjegyezte azt, hogy azon tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, megőrzik a monetáris politika terén gyakorolt jogköreiket, amely nagyobb rugalmasságot biztosít számukra a likviditási sokkok, valamint azon piaci elégtelenségek kezelésére, amelyek megnehezítik a nemzeti monetáris politika végrehajtását. Abban a véleményében az EKB megjegyezte, hogy az euro bevezetésekor Magyarország monetáris politikáját a jövőben összhangba kell hozni az eurorendszer működési keretével, és hogy következésképpen a hitelintézeteknek ismerniük kell mindazon követelményeket, amelyek az egységes monetáris politika magyarországi bevezetését követően fognak vonatkozni rájuk. A fentiekre tekintettel az EKB megjegyzi, hogy a rendelettervezet hatályon kívül helyezi a korábban irányadó választható kötelező tartalékráta mértékeket, az Európai Központi Bank 1745/2003/EK rendeletében[4], valamint az azt módosító 1052/2008/EK európai központi banki rendelet[5] (EKB/2008/10) 1. cikke (3) bekezdésében , és az 1358/2011/EU európai központi banki rendelet[6] (EKB/2011/26) 1. cikkében foglaltakhoz hasonló kötelező tartalékráta mértékek meghatározása által.

2.2. A rendelettervezetben foglaltak eredményeképpen mindazon hitelintézeteknek, amelyek korábban a 2%-os mértéket meghaladó kötelező tartalékráta-mértéket választották, le kell szállítaniuk a kötelező tartalékukat, amely likviditási többletet fog eredményezni. Az EKB megjegyzi, hogy a rendelettervezet nem tartalmaz semmilyen, a likviditási többlet meghatározott eszközökbe történő befektetésére vonatkozó követelményt, továbbá az nem tartalmaz semmilyen olyan jogi kötőerejű

4 Az Európai Központi Bank 1745/2003/EK rendelete (2003. szeptember 12.) a kötelező tartalékok alkalmazásáról (EKB/2003/9) (HL L 250., 2003.10.2., 10. o.).

5 Az Európai Központi Bank 1052/2008/EK rendelete (2008. október 22.) (EKB/2008/10) (HL L 282., 2013.10.25., 14. o.).

6 Az Európai Központi Bank 1358/2011/EU rendelete (2011. december 14.) (EKB/2011/26) (HL L 338., 2013.12.21., 51. o.).

rendelkezést sem, amely előírná a hitelintézetek számára azt, hogy azok állampapírokba fektessenek be.

A rendelettervezetnek az 1.3. pont alatt kifejtett, az MNB monetáris politika kereteiben bekövetkezett változásokkal együttesen figyelembe vett célja kérdéseket vethet fel a Szerződés 124. cikkében megfogalmazott kiváltságos hozzáférés tilalmára vonatkozó rendelkezéseknek történő megfelelésének az MNB kommunikációja és annak lehetséges hatásai vonatkozásában. Bár a kiváltságos hozzáférés tilalmának a tagállamok a címzettjei, az a nemzeti központi bankokra is vonatkozik, mivel azok szintén az uniós jog hatálya alá tartoznak, és azok nem hozhatnak olyan intézkedéseket, amelyek a közszektor számára kiváltságos hozzáférés lehetőségét teremtik meg a hitelintézetekhez, amennyiben az ilyen intézkedések nem prudenciális megfontolásokon alapulnak[7]. A 3604/93/EK tanácsi rendelet 4. preambulum bekezdése egyértelműen hivatkozik arra, hogy a Szerződés 124. cikke lényeges elemét képezi a közszektor finanszírozási műveletei piaci mechanizmusoknak történő alárendelésének, amely ily módon hozzájárul a költségvetési fegyelem megszilárdításához.

A fentiekre tekintettel felkérést kap az MNB, hogy a rendelettervezet elfogadására vonatkozó indokok kommunikációja során szenteljen kellő figyelmet a kiváltságos hozzáférés tilalmát alátámasztó alapelveknek.

Ezt a véleményt közzéteszik az EKB honlapján.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2015. október 28-án.

[aláírás]

az EKB elnöke

Mario DRAGHI

7 Lásd még a Szerződés 104a. cikkében említett kiváltságos hozzáférés tilalmának alkalmazásához szükséges fogalmak meghatározásáról szóló, 1993. december 13-i 3604/93/EK tanácsi rendelet (HL L 332., 1993.12.31., 4. o.) 10. preambulumbekezdését és a 3. cikkének bekezdését.